

ing protection in international courts at the national level - domestic rules and remedies. Currently, there is a general trend in the system of protection of foreign ownership, which is the gradual replacement of national mechanisms (guarantees) mechanisms of international protection.

Key words: constitutional guarantees, protection of property rights, interference with property rights, the European protection system of property rights, the European Court of Human Rights etc.

УДК 35.746.1

О. Г. СЕМЕНЮК

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ

Досліджено зміст поняття «заходи безпеки», здійснено аналіз спільних та відмінних ознак заходів безпеки та запобігання злочинності, запропоноване власне визначення поняття заходів безпеки, розроблена система заходів безпеки, спрямованих на підвищення надійності охорони державної таємниці, визначена структура паспорту забезпечення режиму секретності.

Ключові слова: система охорони державної таємниці, заходи безпеки, адміністративно-правовий режим секретної інформації, запобігання злочинності, паспорт забезпечення режиму секретності.

Семенюк А. Г. Мероприятия безопасности в системе охраны государственной тайны

Исследовано содержание понятия «меры безопасности», осуществлен анализ общих и отличительных признаков мер безопасности и предупреждения преступности, предложено собственное определение понятия мер безопасности, разработана система мер безопасности, направленная на повышение надежности охраны го-

© СЕМЕНЮК Олександр Георгійович – кандидат юридичних наук, заступник начальника Управління Служби безпеки України

сударственной тайны, определена структура паспорта обеспечения режима секретности.

Ключевые слова: *система охраны государственной тайны, меры безопасности, административно-правовой режим секретной информации, предупреждение преступности, паспорт обеспечения режима секретности.*

Semenyuk Oleksandr. Security measures in system of state secret protection

The article researches a substance of term “security measures”, analyzes common and distinctive features of security measures and crime prevention, suggests personal definition of term “security measures”, elaborates a system of security measures aimed to increase reliability of state secret protection, defines a structure of security ensure passport.

Key words: *system of state secret protection, security measures, administrative and legal regime of classified information, crime prevention, security ensure passport.*

Останнім часом у пошуках впливу на злочинність кримінологи намагаються відійти від кримінально-караної політики держави, де одним із дієвих засобів стримування злочинності традиційно вважається встановлення кримінальної відповідальності за протиправні діяння та притягнення винних до кримінального покарання, та переорієнтувати державу на запровадження кримінологічної політики нерепресивної протидії злочинності та її проявам. Серед основних напрямків такої політики пропонуються заохочувальні заходи¹, мирливо-компенсаційні заходи², компроміси³, розвиток кримінологічного контролю⁴, перешкоджання дії детермінантів злочинності⁵, залякування⁶, управління ризиками злочинності⁷ та ін. Але оскільки у «періодичній таблиці» запобіжних заходів відкриття нових елементів навряд чи можливо, усі вони хоч і пропонуються під виглядом нових «рецептів» подолання злочинності, представляють собою поєднання вже давно відомих складових, жодна з яких не має переваг над іншими.

Водночас, серед відомих на даний час запобіжних заходів, за межами уваги залишається такий їх різновид, як заходи безпеки. Не зважаючи на їх широке застосування у практичній діяльності, вони до цього часу не визнаються вітчизняними кримінологами як самостійний вид запобіжної діяльності, а їх попереджувальний потенціал не досліджується на належному рівні.

Серед сучасних науковців, які займаються цією проблематикою, можна виділити роботи В. Білоуса, В. Горбуліна, О. Данільяна, О. Дзьобаня, О. Ільяшова, А. Качинського, В. Картавцева, В. Ліпкана, Н. Нижника, Г. Новицького, М. Панова, І. Романова, Ф. Сатанюка, Г. Ситника та ін. Завдяки внеску цих вчених, склалася певна система знань про заходи безпеки, яка потребує подальшого дослідження, в т.ч. з метою вироблення заходів безпеки у сфері охорони державної таємниці.

Починаючи з 70-х років ХХ століття зміст заходів безпеки зводився у правовій науці виключно до функції державного управління зі встановлення певних обмежень окремих прав громадян та юридичних осіб. Внаслідок цього, в адміністративній науці стала формуватися теорія адміністративно-правових режимів, єдиною метою яких вважалося забезпечення загальної безпеки в державі. Зокрема І.Розанов зазначав, що загальною метою і основним призначенням адміністративно-правових режимів є створення на шляху іноземних розвідок, злочинних організацій і осіб надійних правових бар'єрів та розроблення організаційних заходів для забезпечення останніх, які б серйозно ускладнювали, а то й унеможливлювали досягнення злочинної мети у сфері зовнішньої і внутрішньої безпеки⁸.

Для охорони державної таємниці було запроваджено таке поняття, як спеціальний адміністративно-правовий режим секретності, який, як зазначав Д. Бахрах, з одного боку, є важливим засобом забезпечення державної безпеки, а з іншого, засекречування – це передбачене Конституцією обмеження закріпленого конституційного права громадян «вільно шукати, отримувати, виробляти та розповсюджувати інформацію у будь-який законний спосіб». При цьому режим секретності являється постійним та загальнодержавним, а

його головними елементами є: 1) правила засекречування; 2) захист державної таємниці; 3) розсекречування⁹.

Не зважаючи на те, що наведене визначення режиму секретності містить окремі суперечності, оскільки розсекречування не є засобом охорони, а навпаки, воно дозволило відійти від класичного розуміння захисту державних секретів виключно шляхом встановлення кримінальної відповідальності за розголошення такої інформації або втрати її матеріальних носіїв. У подальшому такий підхід був законодавчо закріплений у 1994 році Законом України «Про державну таємницю», у статті першої якого було визначено, що охорона державної таємниці – це комплекс організаційно-правових, інженерно-технічних, криптографічних та оперативних заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втратам її матеріальних носіїв¹⁰. Оскільки розголошення державної таємниці або втрата її матеріальних носіїв в залежності від мети та способу вчинення кваліфікуються як злочини, передбачені статтями 111, 114, 328, 329, 422 Кримінального кодексу України, таке визначення охорони державної таємниці фактично означало, що метою цієї діяльності є запобігання злочинам, пов'язаних із несанкціонованим витоком секретної інформації. Це, в свою чергу, призвело до пошуку кримінологічних заходів у вирішенні задач із попередження несанкціонованого витоку секретної інформації.

Запобігання злочинності, усунення причин і умов, що її породжують і сприяють її різноманітним проявам вже давно стало складовою кримінологічної політики держави, тобто «науково обгрунтованої стратегії і тактики запобігання злочинності за допомогою системи спеціально-кримінологічних заходів, а також шляхів відвернення конкретних злочинів та їх припинення»¹¹. Але це не єдиний засіб забезпечення такого стану людського суспільства, за якого забезпечується нормальне його існування (виживання) та розвиток. Не менш важливою складовою кримінологічної політики у досягненні цієї мети справедливо вважається забезпечення стану безпеки охоронюваних правом життєво важливих цінностей. При цьому система заходів безпеки, на думку П. Фріса, включає структуровану

сукупність, обумовлену цілями, задачами і функціями відповідної діяльності, зокрема кримінологічної¹².

У вітчизняній науковій літературі поняття заходів безпеки ще не розроблено, тому перед нами постає завдання вивести його на основі конкретизації змісту цих заходів на основі порівняння з іншими вже відомими видами соціальної регуляції. Специфіка заходів безпеки добре виявляється при співставленні цього правового інституту з запобіганням злочинності. Не вступаючи у дискусію з приводу багаточисельних визначень поняття безпеки та її предметних сфер (національна, державна, економічна, енергетична, фінансова, інформаційна, екологічна, пожежна, кримінологічна, антикримінальна тощо), відмітимо безперечний діалектичний зв'язок явищ, що порівнюються. Так, для заходів безпеки та запобігання злочинності є однорідними напрями діяльності за предметними сферами, просторово-об'єктові рівні, суб'єкти їх забезпечення, окремі форми та методи впливу на джерела небезпеки тощо. Наявність спільних ознак має свої об'єктивні причини і жодним чином не заперечує самостійного існування окремих правових інститутів у вигляді заходів безпеки та запобігання злочинності. Тут має місце явище, яке в теорії систем називають перехрещенням систем, коли певні елементи однієї системи є одночасно підсистемою іншої системи або декількох з них.

Водночас, відмінності між цими категоріями полягають:

1) у змістовних характеристиках: запобігання злочинності – це соціальна політика держави, спрямована на подолання криміногенно небезпечних протиріч у суспільних відносинах з метою їх позитивного вирішення і поступового витіснення (так зване загальносоціальне запобігання), а також спеціальна випереджальна практика протидії формуванню і реалізації на різних стадіях злочинних проявів (спеціально-кримінологічне запобігання)¹³; запровадження заходів безпеки обумовлюється існуванням реальних та потенційних загроз і негативних впливів зовнішнього середовища, у зв'язку з чим їх зміст утворюють спеціальні правообмеження у вигляді особливих заборон і обов'язків, яких повинні дотримуватися фізичні особи та організації, що обмежують можливість вчинення суспільно небез-

печних дій (запровадження таких заходів ґрунтується на правилах крайньої необхідності: запобігання меншою шкодою більшої);

2) у методах та способах впливу на джерела загроз: залежно від природи криміногенних об'єктів методи запобіжного впливу умовно поділяються на методи соціального (відведення («каналізування») можливої антигромадської поведінки, протидія кримінально небезпечним ситуаціям («стратегія втручання у кризові ситуації»), деалкоголізація та денаркотизація населення тощо), правового (кримінологічна експертиза правових актів, загальне запобігання злочинам тощо) або психічного (інформаційний, інтелектуальний, медико-психологічний вплив на свідомість і волю особистості) характеру; для забезпечення безпеки використовуються: а) створення ситуацій, в яких вчинення суспільно небезпечних дій фізично неможливо (введення особливих адміністративно-правових режимів, вилучення небезпечних предметів); б) виключення особи зі сфери відносин, будучи суб'єктом яких, вона становить підвищену небезпеку (заборона займатися певною діяльністю, скасування допуску до державної таємниці); в) контрольно-наглядові повноваження щодо перевірки стану дотримання встановлених норм та правил безпеки (пожежної, техногенної, екологічної тощо);

3) підставах для застосування: запобіжні заходи застосовуються за наявності детермінантів злочинності та її проявів, передусім причин і умов останніх; застосування заходів безпеки допустиме як в силу об'єктивно-протиправного діяння, так, у ряді, випадків і при відсутності протиправності (природні або техногенні загрози, заходи примусового медичного лікування особи, яка не є суб'єктом кримінальної відповідальності, але представляє суспільну небезпеку тощо).

Ми усвідомлюємо, що проведене нами виокремлення відмінних ознак категорій, що порівнюються, є досить умовним, оскільки при запобіганні злочинності широко використовуються заходи безпеки. Так, наприклад, профілактика захисту, яка поряд із профілактикою випередження, обмеження та усунення, становить окремий вид кримінологічної профілактики, має за мету створення достатнього за-

хисту і безпеки людей та речей, а також зовнішні перешкоди на шляху посягання на суспільні цінності. Форми реалізації заходів профілактики захисту відомі і широко використовуються практикою здавен (віконні ґрати, металеві двері, озброєність населення (в деяких країнах), прилади спостереження, протиугонні засоби, індивідуалізація речей за допомогою різного маркування та розпізнавальних знаків тощо)¹⁴. Але головне не в цьому: заходи безпеки, як стратегія зменшення ризиків реалізації наявних та потенційних загроз, в т.ч. у вигляді злочинних проявів, потребує наукового обґрунтування технічної охоронної озброєності суспільства, вивчення практики уразливості і можливості захисту тих чи інших матеріальних і духовних цінностей від злочинних посягань, використання новітніх засобів забезпечення їх безпеки в різних сферах життя, заінтересованості держави в залученні та впровадженні різних ноу-хау, дослідження доцільності запозичення зарубіжного досвіду у безпековій сфері.

Таким чином, заходи безпеки – це заходи примусового обмеження поведінки фізичних та діяльності юридичних осіб, які застосовують при наявності зазначених у законі підстав і мають на меті запобігання шкідливому впливу певного джерела небезпеки або охорону об'єкта захисту від шкідливого впливу джерел небезпеки.

Надійність збереження державної таємниці залежить від спроможності держави утримувати секретну інформацію у просторі, в якому вона її контролює. Така мета досягається шляхом застосуванню комплексу передбачених законом необхідних та достатніх заходів безпеки, завдяки яким обмежується вплив зовнішніх та внутрішніх джерел небезпеки несанкціонованого витоку секретної інформації. При цьому заходи безпеки можуть бути поділені на засоби охорони (пасивні заходи) та засоби усунення (активні заходи).

Засоби охорони спрямовуються на забезпечення надійності збереження секретної інформації та створення максимальних перешкод щодо реалізації реальних зовнішніх та внутрішніх загроз у вигляді злочинних намірів на заволодіння державною таємницею з метою її використання на шкоду суспільним інтересам. До таких заходів, можна віднести:

- перевірку благонадійності осіб, яким планується надати доступ до державної таємниці;

- дозвільний порядок провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею;

- встановлення пропускового та внутрішньо-об'єктового режиму на підприємствах, в установах та організаціях, що провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею;

- впровадження єдиних вимог щодо виготовлення, користування, збереження, передачі, та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;

- технічний та криптографічний захисти секретної інформації.

Заходи усунення повинні бути орієнтовані на недопущення шкідливого впливу конкретного джерела небезпеки. До них належать:

- виявлення, оперативний контроль, розробка суб'єктів, які виношують наміри на заволодіння державною таємницею або її використання на шкоду життєво важливим цінностям, припинення їх протиправної діяльності;

- виявлення та припинення порушень встановлених правил поводження з державною таємницею, які провокують або створюють умови, які полегшують вчинення злочинів у сфері охорони державної таємниці;

- притягнення осіб до юридичної відповідальності за вчинені правопорушення;

- ліквідація та мінімізація наслідків злочинних посягань.

Кожний із наведених заходів безпеки виконує свою специфічну функцію. Їх слід розглядати як набір інструментів, за допомогою яких досягається поставлена мета – забезпечення безпеки охоронюваних за допомогою засекречування певної інформації життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави.

Залежно від характеру загроз можуть бути використані два принципи охорони державних секретів: «від загального» – коли реалізуються типові, стандартизовані заходи безпеки щодо забезпечення режиму секретності, встановлені законодавством; «від конкретного» – коли запобіжні заходи обумовлюються особливо-

стями, притаманними тільки даному суб'єкту режимно-секретної діяльності.

З двох наведених форм організації охорони державних секретів найбільш мобільною та гнучкою є застосування заходів безпеки, обумовлених особливостями об'єкту режимно-секретної діяльності та характером виконуваним ним секретних робіт. В той же час у практичній діяльності найбільшого поширення набула організація охорони секретних відомостей за принципом «від загального», що обумовлено тенденцією до однаковості закріпленої в чинному законодавстві загальнодержавної методології охорони секретів.

Сучасна система охорони державної таємниці має враховувати та містити як типові, стандартні заходи безпеки, встановлені та закріплені загальнодержавними нормативно-правовими, так і специфічні заходи, обумовлені специфікою кожного суб'єкта режимно-секретної діяльності. Для цього, на кожному підприємстві, в установі та організації, що здійснюють діяльність, пов'язану з державною таємницею, має бути розроблено «Паспорт забезпечення режиму секретності» з його подальшим погодженням органами СБ України. У такому паспорті повинні міститися у вигляді окремих документів (розділів) відомості щодо:

- характеристики та обсягу секретних відомостей, які використовуються у зв'язку з провадженням такої діяльності;
- структури режимно-секретного органу, його підпорядкованості, штатної чисельності працівників та їх функціональних обов'язків;
- наявності та місцезнаходження спеціально обладнаних приміщень (зон, територій) для проведення секретних робіт, кількості сховищ матеріальних носіїв секретної інформації, їх відповідності вимогам щодо забезпечення режиму секретності;
- персоналу, якому надано доступ до роботи з державною таємницею, їх форми допуску та категорії відомостей, з якими вони обізнані;
- організації та стану пропускового та внутрішньо-об'єктового режиму, переліку інженерно-технічних засобів охорони із зазначенням їх відповідності вимогам до забезпечення режиму секретності;

- спеціальних засобів зв'язку та органу спеціального зв'язку, використання державних шифрів і криптографічних засобів, стану їх обліку;

- заходів контролю за станом охорони державної таємниці (із розкриттям видів контролю, термінів їх здійснення та відповідальних за їх проведення посадових осіб);

- ділянки підвищеної небезпеки та варіанти можливих критичних ситуацій;

- заходів щодо забезпечення режиму секретності в умовах особливого періоду або правового режиму надзвичайного стану;

- інструкції персоналу щодо забезпечення режиму секретності у звичайному режимі та у випадку можливих критичних ситуацій;

- прогноз характеру та масштабів збитків і негативних наслідків, які матимуть місце в результаті несанкціонованого витоку секретної інформації;

- перелік організаційних заходів, спрямованих на обмеження масштабів наслідків у випадку використання викраденої або втраченої секретної інформації на шкоду суспільним інтересам.

Копії таких паспортів мають надаватися до органів СБУ, де вони повинні зберігатися та доповнюватися додатковими розділами наступного змісту:

- аналіз реальних та потенційних загроз надійності збереження державної таємниці на суб'єкті режимно-секретної діяльності та в його оточенні;

- план контррозвідувальних заходів охорони державної таємниці.

Побудова та підтримання у постійній готовності об'єктових та загальнодержавної систем охорони державної таємниці, моніторинг надійності захищеності секретної інформації, а також розмежування компетенції в цій діяльності суб'єктів режимно-секретної діяльності та правоохоронних органів потребує розробки комплексу нових заходів правового, організаційного та науково-технічного характеру, а також постійного підвищення фахового рівня керівників підприємств, установ та організацій і працівників режимно-секретних підрозділів щодо методів оцінки ризиків у цій сфері та

унемоżliвлення їх реалізації. Розроблені в рамках такого підходу положення можуть кардинально змінити концептуальні погляди на безпеку громадянина, суспільства та держави в інформаційній сфері, визначити пріоритетні напрямки досягнення поставленої суспільно значимої мети, перерозподілити функції суб'єктів запобіжної діяльності у сфері охорони державної таємниці та визначити критерії оцінки її результативності, підвищити ефективність як всієї системи охорони державної таємниці так і окремих її елементів.

1. *Голик Ю.В.* Уголовно-правовое стимулирование позитивного поведения: Вопросы теории / Голик Ю.В. – Новосибирск : Изд-во Новосибир. ун-та, 1992. – 80 с. 2. *Усе А.В.* Примирение вместо наказания (как течение в правоприменительной практике) / А.В. Усе // Правоведение. – 1990.– №6. – С. 89-95. 3. *Аликперов Х.Д.* Компромисс в борьбе с преступностью : Пособие для прокуроров / Х.Д. Аликперов, М.А. Зейналов.– М. : ИПК РК Генеральной прокуратуры РФ, 1999. –84 с. 4. *Лунеев В.В.* Преступность XX века. Мировые, региональные и российские тенденции / Лунеев В.В. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 912 с. 5. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика / Закалюк А.П. : у 3 кн. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – Кн.1 : Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с. 6. *Современные проблемы и стратегия борьбы с преступностью* / науч. ред. В.Н. Бураков, Б.В. Воженкин. – СПб. : Издательский Дом С.-Петербур. Гос. Ун-та, Издательство юридического факультета С.-Петербур. гос. ун-та, 2005. – С. 505. 7. *Управління ризиками організованої злочинності в Україні* / Гріненко І.М., Ковальчук А.Ю., Прокоф'єва-Янчиленко Д.М., Сокрут Б.В. – К. : ВАІТЕ, 2013. – 380 с. 8. *Розанов И. С.* Административно-правовые режимы по законодательству РФ, их назначение и структура / И.С. Розанов // Государство и право. – 1996. – № 9. – С. 86. 9. *Бахрах Д.Н.* Административное право : учебник для вузов / Бахрах Д.Н. – М. : Издательство ВЕК, 1999 – С. 214. 10. *Про державну таємницю* : Закон України від 21 січня 1994 року // ВВРУкраїни. -1994. - № 16. - Ст.93. 11. *Голіна В.В.* Запобігання

злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. / Голіна В.В. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2011. – С. 7. **12.** Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми / Фріс П.Л. – К. : Атака, 2005. – С.157. **13.** Голіна В.В. Цит. праця. – С. 16. **14.** Там само. – С. 29.

***Semenyuk Oleksandr.* Security measures in system of state secret protection**

In order to clarify the meaning of "security measures" a comparative analysis of the legal institution of crime prevention is conducted, the result of which is to offer its author's definition of the term: they are measures of coercive limiting behavior of individuals and entities that are used in the presence of the grounds specified in the law and are intended to prevent the harmful effects of a source of danger or health facility protection from exposure of insecurity.

It is noted that the reliability of state secret maintenance depends on the ability of state to retain secret information in the space in which it controls it.

This goal is achieved through the use of complex of specified by law necessary and sufficient precautions by which the impact of external and internal sources of risk of unauthorized leak of secret information becomes limited.

At the same time, security measures can be divided into means of protection (passive measures) and means of elimination (active measures).

Means of protection are aimed at ensuring reliability of preserving classified information and creation of maximum obstacles for the implementation of real external and internal threats as a criminal intent on taking possession of state secrets with the aim of using it to the detriment of the public interest.

These measures include:

- the examination of reliability of persons who are planned to receive the access to state secret;
- the administrative procedure of activities related to state secret;

- installation of access control and internal object regime in enterprises, institutions and organizations conducting activities related to state secrets;

- the introduction of exclusive requirements for the manufacture, use, storage, transfer and metering of material media of classified information;

- technical and cryptographic protection of classified information.

Elimination measures should be focused on preventing the harmful effects of a particular source of danger.

They include:

- detection, operational control, the development of subjects which bear intentions for taking possession of state secret or use it to the detriment of vital values, cease of their illegal activities;

- detection and prevention of violations of the rules of handling state secret, which provoke or create conditions that facilitate the commission of crimes in the sphere of protection of state secret;

- bringing people to the legal responsibility for the committed offense;

- the elimination and minimization of crime consequences.

Depending on the nature of threats two principles can be used to protect state secrets, "the total" - when common, standardized security measures are implemented to ensure secrecy established by law; "the particular" - when precautions actions are stipulated by features peculiar only to this subject of classified information activity.

With these two forms of protection of state secrets most mobile and flexible are security measures due to the peculiarities of classified information activity and the nature of scoped secret operations. However, in practical activity, the greatest spread gained the organization of protection of classified information under the principle "the total", due to the tendency to uniformity of enshrined in national legislation applicable methodologies of secret protection.

The current system of state secrets protection should take into account and include standard security measures installed and secured by national regulatory, and specific measures, due to the specifics of each subject of classified information activity. To this end, every enterprise,

institution and organizations engaged in activities related to state secrets has to design "Passport of security control" with its subsequent approval by the Security Service of Ukraine. In such passport should be contained in separate documents (chapters) information concerning:

- characteristics and volume of classified information used in connection with the proceedings of such activity;

- the structure of classified information activity, its subordination, staff number of employees and their functional responsibilities;

- availability and location of specially equipped premises (zones, areas) for secret operations, the amount of storage of material media of classified information, their compliance to ensure secrecy;

- personnel who have access to work with state secret, their admission forms and categories of information which they are aware of;

- organization and status of access and inner site access control, the list of technical means of protection with their compliance to ensure secrecy;

- special communications and body of special communication, use of state codes and cryptographic means, the indigence of their account;

- control activity on protection of state secret indigence (disclosure of control types, the timing of their implementation and office holders responsible for their compliance);

- areas of high risk and options for possible emergencies;

- measures to ensure secrecy during a Special Period or the legal regime of emergency;

- staff instructions to ensure secrecy in normal mode and in the case of possible emergencies;

- forecast of the nature and extent of losses and the negative consequences that occur as a result of unauthorized leaks of classified information;

- the list of organizational measures aimed at limiting the extent of the consequences in case of lost or stolen confidential information to the detriment of the public interest.

Copies of passports must be provided to the Security Service where they should be stored and supplemented with additional sections as follows:

- analysis of real and potential threats to reliability of classified information maintenance on the subject of classified information activity and around it;

- the plan of counterintelligence measures to protect state secret.

Key words: system of state secret protection, security measures, administrative and legal regime of classified information, crime prevention, security ensure passport.

УДК 342.5

В. А. СТРИЛЬЧУК

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досліджено особливості становлення муніципальної влади в умовах глобалізації. Показано діалектику взаємоз'язку між розвитком муніципальної влади в Україні та процесами глобалізації. Обґрунтовано пропозиції щодо необхідності розширення сфери впливу муніципальної влади задля недопущення, а також протидії глобальним проблемам сучасності.

Ключові слова: глобалізація; глобалізація правова; місцеве самоврядування; муніципальна влада; децентралізація.

Стрильчук В. А. Особенности становления муниципальной власти в условиях глобализации.

Исследованы особенности становления муниципальной власти в условиях глобализации. Показано диалектику взаимосвязи между развитием муниципальной власти в Украине и процессами глобализации. Обоснованы предложения о необходимости расширения

© СТРИЛЬЧУК Віталій Ананійович – кандидат юридичних наук, докторант відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України